

Uvodnik:

V ZNAMENJU SOVE

Sova je simbol znanja, učenosti. Zato se je ta nočna ptica znašla v znaku Šaleškega študentskega kluba (v nadaljevanju ŠŠK). Perspektiva sove je na nek način ptičja perspektiva, pogled z distance, ki omogoča zaobjeti celoto. In takšno perspektivo smo želeli ustvariti s pričujočim zbornikom. Slovar slovenskega knjižnega jezika besedi perspektiva določa dva pomena. Najprej je perspektiva nekaj, »kar utemeljuje, upravičuje upanje v ugoden potek, izid«. Ta pomen v celoti izraža čustva večine soustvarjalcev knjige, ki je pred vami. Trdno namreč verjamemo, da je ŠŠK po dobrih štirih desetletjih vzponov in padcev še zmeraj perspektivna organizacija, ki ima pred sabo še vrsto svetlih let. Hkrati pa pomeni perspektiva tudi »navidezno stekanje vzporednih črt in postopno zmanjševanje bolj oddaljenih predmetov pri gledanju v daljavo«. Kar zelo nazorno opisuje enega glavnih povodov za nastanek zbornika o ŠŠK-ju. Po desetletjih delovanja se je namreč vrsta pomembnih segmentov zgodovine kluba v vzratnem ogledalu časa zmanjšala do te mere, da so se skoraj izgubili. Dokončna izguba pa bi bila nedopustna škoda, saj ŠŠK s svojo dolgo in bogato biografijo predstavlja enega pomembnejših tradicionalnih segmentov mesta, ki klub po starosti komaj presega. Omenjeni manko zgodovinskega pogleda pa očitno vpliva tudi na sodobno delovanje kluba, ki je spričo nepoznavanja svoje zgodovine obsojen na nenehno začenjanje *ex nihilo*.

Tako se je rodila ideja o zgodovinski osvetlitvi delovanja ŠŠK-ja, ki bi jo dopolnili tudi s poskusom kritične analize aktualnega stanja. Prvo artikulacijo je ta ideja doživela na Kunigundinem seminarju septembra 2002, ko smo vse predsednike in aktivnejše člane kluba (pa tudi nekatere manj aktivne zainteresirane 'opazovalce') iz različnih obdobj njegovega delovanja povabili, da predstavijo svoj pogled na vlogo in pomen ŠŠK-ja v lokalni in širši skupnosti. V prijetnem poznočetnem popoldnevu (in večeru) smo pred Mladinskim centrom tako prvič poskusili sistemsko osvetliti različne vidike štu-

dentskega obstoja in delovanja v Šaleški dolini. Da pa ne bi zadeva minila skupaj s Kunigundino festivalsko evforijo, smo se odločili, da poskusimo pričeto delo nadaljevati do te mere, da bi rodilo nek trajnejši produkt. Tako sva podpisana ponovno pozvala vse predsednike ŠŠK-ja, aktivnejše člane in že omenjene 'opazovalce', ki sva jih uspela izbrskati iz kolektivnega zgodovinskega spomina, da svoje spomine, ideje in vizije tudi zapišejo. Seveda pa sva k pisanju povabila tudi generacijo današnjih ŠŠK-jevcev, saj je le tako moč skleniti celoten lok od rojstva kluba na samem začetku šestdesetih do današnjih dni.

Nekateri povabljeni so se vabilu odzvali in napisali prispevek, drugi pač ne. Ko je tako pričel nastajati mozaik bolj ali manj kritične analize delovanja ŠŠK-ja skozi čas, se je kmalu pokazalo, da nekateri ključni drobcji v celotni podobi manjkajo. Zato sva k pisanju ponovno povabila nekatere pripadnike različnih generacij, določena obdobja pa sva osvetlila s pomočjo intervjujev z osmimi predsedniki. Izbor intervjujev je bil seveda arbitraren in bi lahko bil tudi drugačen, hkrati pa je bil omejen s številnimi objektivnimi dejavniki. Tako v zborniku gotovo kakšen izmed predsednikov manjka – sama narava tovrstnega zbornika je pač taka, da nikoli ne zadovolji vseh okusov in želja.

Kakorkoli že, po slabem letu intenzivnih razmišljanj, komunikacij, brskanj po različnih 'zgodovinskih' virih in pisarjenj se je dokončno izkristaliziral zbornik, ki v začetnem delu temeljito osvetli večdesetletno zgodovinsko linijo delovanja kluba, kar v nadaljevanju dopolni s pričevanji nekaterih ključnih akterjev skozi vrsto generacij, zaključi pa z nekaterimi aktualnimi razmisleki in vpogledi. Namen tega zbornika seveda nikoli ni bil deliti nasvete in recepte, kako urediti in voditi ŠŠK, saj je popolnoma jasno, da mora to ugotoviti vsaka generacija zase. Naša ambicija je bila drugje: ves čas smo se trudili osvetliti kar največji del kompleksnega mozaika, ki ga že skoraj pol stoletja imenujemo ŠŠK. Ker verjamemo, da brez poznavanja tega širšega konteksta plodno delovanje v prihodnosti ni mogoče.

Združevanje študentov v lokalna društva ali klube je ena od možnih oblik študentskega povezovanja. Gre za druženje z namenom. V primeru Šaleškega študentskega kluba je neformalno druženje skozi čas postajalo vse bolj kompleksno. Od prvih 'buržuaznih' akcij, kot je bila npr. organizacija akademskega plesa, do sodelovanja z občinskimi organi pri kadrovski in štipendijski politiki preko sooblikovanja mladinske (sub)kulture v občini pa vse do odzivanja (vsaj do neke mere) na splošno družbeno stanje. Prav študentski klub oziroma način njegovega delovanja (kam in kako usmerja svojo dejavnost) je do neke mere pokazatelj družbene klime, v nekaterih primerih pa celo znanilec družbenih sprememb.

Čeprav se vsaki generaciji zdi, da je tista najboljša in najbolj zaslužna za obstoj in napredek kluba, skozi zgodovinsko perspektivo sledimo vzponom in padcem v delovanju. Za mlado, delavsko, rudarsko mesto kot je Velenje, ki svojo tradicijo in identiteto (ki ne bi smela temeljiti zgolj na rudniku in Gorenju) šele razvija, je tako dolga tradicija študentskega gibanja še posebej zanimiva.

Pričujoči zbornik je zgoščen pregled mladega intelektualnega duha v Šaleški dolini. Duha, ki je v tem prostoru že vseskozi prisoten. A položaj intelektualca v 'mestu priložnosti' ni rožnat. Na trenutke se zdi, kot da kritičnega elementa mesto ne premore, da ne ve, kaj z njim, ali pa si ga nemara sploh ne želi. Kakšno strategijo bo mesto ubralo, ko mu ob razvijajoči se tehnologiji novodobnih nomadov ni več nujno potrebno fizično vezati nase? Na kakšen način bo odprlo prostor kulturnim, družboslovnim in humanističnim vsebinam? Kako močni intelektualni potenciali so povezani s Šaleško dolino, lahko sledimo tudi skozi zgodbo Šaleškega študentskega kluba.

S pričujočim zbornikom, ki ga skupaj izdajata Šaleški študentski klub in Velenjska knjižna fundacija, pa k življenju obujamo tudi Šaleške razglede, kar naju še prav posebej veseli.

Aleš Črnič in Ana Kladnik,
urednika zbornika

Ljubljana/Velenje, junij 2003